

MUSUND 2016

KULTUR & SUNDHED
&
Museers rolle i integration

Helsingør Konventum/LO-Skolen
28.-29. September 2016

REFERAT

v/ Grith Rugaard, ARTISANITAS – Center for Sundhed, Kunst & Kultur

Jens Breinegaard, *emeritus museumsdirektør Danmarks Tekniske Museum* bød velkommen og præsenterede arbejdsgruppens medlemmer, der udover ham selv består af Charlotte Åkerman, Kulturen, Lund, Karin Gustavsson, Helsingborgs Museer, Susanne Beckmann, Malmö Museer, Inger Wiene, Københavns Bymuseum, Peter Kristiansen, Rosenborg.

Jens Breinegaard takkede Fondet for Dansk-Svensk Samarbejde, Clara Lachmanns Stiftelse, Helsingør Kommune for støtte til konferencen samt specielt Region Skåne for med en stor donation igen i år at muliggøre udviklingen og afholdelsen af MUSUND.

Beklageligvis var der afbud fra Kulturminister Bertel Haarder og Carolina Magdalene Maier, medlem af Folketinget (ALT), Ordfører for sundhed og livskvalitet som henholdsvis skulle åbne konferencen og levere et indlæg om anvendelsen af kultur som sundhedsfremme fra et politisk perspektiv.

Bente Skovgaard, *afdelingsleder i Kulturministeriet* substituerede Bertel Haarder. Bertel Haarders åbningstale pegede på det indlysende i altid at se til Norden, fordi vi er beslægtede og har en fælles kulturarv og historie. Han betonedede vigtigheden af samarbejde og hvordan vi altid bør lade os inspirere på tværs af sundet, som det eksempelvis har været tilfældet med det skånske initiativ 'Kultur På Recept' der nu implementeres i 4 danske kommuner ved hjælp fra satspuljemidlerne. Ligeledes er den store succes "Folkemødet" i Allinge på Bornholm i juni skabt med inspiration fra den svenske politikeruge "Almedalsveckan", der afholdes i uge 27 hvert år på Gotland. Danske eksempler som Den Gamle By i Aarhus og Trapholts arbejde med kunst og trivsel til stressramte blev fremhævet og kausalitetsforhold berørt: "Kommer den gode effekt fra kultur eller samtale?"

Kulturministeren mindede slutteligt om, at kunst og kultur er et sprog mellem mennesker. Det vi er formet af og fælles om. Tydelighed omkring kultur ligger ham derfor meget på sinde, hvilket da også er grundlaget for udviklingen af en Kultur-/Danmarkskanon – et dannelsesprojekt om den historie og kultur der har formet vores samfund. Hvem er vi? Kulturministeren ønsker med denne kanon at lette mødet med andre kulturer og åbne døren for bedre integration og kom således 'full circle' med referencen til konferencens titel og hvilken rolle museer kan spille her.

Keynote Speech

"KUNSTEN AT LEVE! Om kunst og kulturelle aktiviteters betydning for trivsel og mental sundhed"

v/ Peter Thybo, *sundhedsinnovator, fysioterapeut*

Peter Thybo leverede en teoretisk og historisk ramme omkring koblingen af mental sundhed og kulturelle aktiviteter.

Thybo indledte med at påpege det utilstrækkelige i, at en del sundhedsfremme tager udgangspunkt i risikofaktorer, eksempelvis KRAM-faktorerne (Kost, Rygning, Alkohol og Motion) uden at have fokus på beskyttende faktorer. Kunst og kultur kunne være beskyttende faktorer.

Med udgangspunkt i - *salutogenese* (saluto=sundhed; genese=oprindelse)- et særligt teoretisk begreb indenfor sundhedsforskning gav Thybo mulige svar på hvorfor kunst og kulturelle aktiviteter kan forbedre sundhed og trivsel hos mennesker. Den salutogenetiske teori er udviklet af Aaron Antonovsky (1923-1994) som var professor i medicinsk sociologi. Antonovsky var optaget af, hvad der gør og holder mennesker robuste, sunde og raske. Teorien er et udtryk for en bred, holistisk og dynamisk sundhedsopfattelse, der omfatter fysiske, psykiske, sociale, kulturelle og eksistentielle faktorer. Antonovsky observerede nogle fællestræk blandt mennesker der forbliver sunde trods store fysiske/psykiske belastninger, som han begrebsliggjorde i udtrykket: Sense of Coherence (SOC) – på dansk en *oplevelse af sammenhæng* i livet. Jo mere et menneske oplever en følelse af sammenhæng, jo mere modstandsdygtig er vedkommende og jo bedre vil vedkommende være til at håndtere de kriser, belastninger og pres et menneskeliv kan indeholde. SOC er defineret som en global tillid til at tilværelsen er begribelig, håndterbar og meningsfuld.

Således klædt på til at forstå hvad der udvikler sundhed, trivsel og psykisk robusthed, påpegede Thybo at koblingen af kultur og sundhed ikke er ny, idet den allerede begyndte for 2500 år siden. Han gav et sundhedshistorisk perspektiv med gennemgang af de fire sygdomsbølger i det 20.århundrede:

- Infektionssygdommene
- Civilisationssygdommene (hjerte- kar, kræft, ulykker)
- Alderssygdommene
- Samsygdommene (relation til samarbejde, samliv, samfund, stress)

Sidstnævnte gruppe er vokset stødt siden 1980. WHO estimerer at halvdelen af alle sygdomme i 2020 vil have rod i samsygdomme.

Thybo samlede trådene med at pointere, at man sagtens kan være alvorligt syg og alligevel sund i en salutogenetiske optik. Den beskyttende faktor er **KÆRLIGHED**. Det er altså muligt at have god mental sundhed, selvom man er syg. Omvendt er det også muligt at være rask, selvom man har dårlig mental sundhed.

Ved hjælp af hans model viste han dog også, at tilhører man gruppen af sunde, er man statistisk set også mere rask.

Dernæst hørte vi om Thybos udvikling af KRAM-faktorerne: DET DOBBELTE KRAM. Det dobbelte KRAM tager sit udgangspunkt i, at der er forskel på sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse. En patogenetisk og en salutogenetisk tilgang der kan komplementere hinanden.

- Kost, rygning, alkohol og motion (originale helbreds-KRAM-faktorer som knytter sig til sygdomsforebyggelse, krop og livsstil)
- Kompetencer, relationer, accept og mestring (det nye mentale sundheds-KRAM som knytter sig til mental sundhedsfremme med robusthed, psykisk modstandskraft og hensigtsmæssige handlingsstrategier)

Afslutningsvis betonedes Thybo igen nødvendigheden af fokus på de beskyttende, opbyggende faktorer for menneskets mentale sundhed og vigtigheden af at forstå mennesket som et eksistentielt, socialt og historisk væsen.

INDLÆG 1:

Anita Jensen, PhD Student (Culture, Health & Well-being), Faculty of Medicine & Health Sciences, University of Nottingham

"Et tværfagligt projekt mellem et hospital og museer i London."

Anita Jensen fortalte os om undersøgelser fra "The JOAP Project" i forbindelse med sit PhD-projekt. JOAP er et akronym for Journey of Appreciation Programme og er et samarbejde mellem South London & Maudsley Hospital Trust og Tate Modern, Tate Britain, The Cinema Museum, The Dulwich Picture Gallery og The Horniman Museum.

Anita Jensen lagde ud med at beskrive de tværfaglige udfordringer med spørgsmålene: *"Hvem ved bedst? Hvem skal bestemme i projektet?"* Spørgsmål der bør reflekteres over, før man initierer tværfaglige samarbejder mellem social- og sundhedssektoren og museerne. Anita Jensen præsenterede sit forskningsspørgsmål – betydningen af det tværfaglige samarbejde mellem interessenterne i kunst, kultur og sundhedsfremme. Det vil sige at undersøge forholdet mellem sundhedsfaglige, museumsundervisere og borgere med psykisk sygdom, at tydeliggøre logikker der eksisterer i de involverede institutioner og at belyse det tværfaglige samarbejde. Deltagerne var indlagte patienter med psykiske lidelser. Anita Jensen præsenterede os derpå for resultaterne af den kvalitative undersøgelse, der var udarbejdet ved hjælp af tematisk analyse: De fremkomne temaer var:

1. **Hierarchy of experts in arts and health collaborations** (med en række undertemaer) Fremtrukne citater belyste udfordringerne ved et hierarkisk opbygget sundhedsvæsen (NHS), hvor de deltagende sundhedsfaglige ikke var beslutningsdygtige. Og en museumsunderviser der oplever en ubalance mellem kultur- og sundhedsfaglige, fordi sidstnævnte har pengene og patienterne, "*så de har hele magten*".
2. **A risky business to work in arts and health** (med en række undertemaer) Med citater blev det belyst, at de sundhedsfaglige var meget opmærksomme på risikovurdering i arbejdet med mennesker i krise, med udfordrende adfærd, selvmordstanker, mani, psykose – alle mentale helbredsproblemer i den akutte fase. Den kulturfaglige/museumsunderviser betonedede, at mennesker med den slags problemer ikke er noget hun var vant til at have med at gøre.
3. **Competing logics in arts and health practice** (med en række undertemaer) her blev der præsenteret citater der tydeliggjorde at de sundhedsfaglige og kulturfaglige havde forskellige opfattelser af "hvem der ved bedst" i forhold til målgruppen.

Anita Jensen konkluderede blandt andet at tværfagligt samarbejde bør foregå på lige vilkår med fælles ejerskab.

Dernæst beskrev Anita Jensen en undersøgelse i DK med borgere med psykiske problemer fra Hans Knudsen Institutet og museumsundervisere fra SMK, Nationalmuseet, Arken og Davids Samling.

Her var nogle af udfordringer, at borgerne oplevede sig stigmatiserede og gjort anderledes og at fagprofessionelle/museumsundervisere bør være klædt bedre på til opgaven. Borgerne var ellers glade for museerne.

INDLÆG 2:

Malin Bennborn, dramapedagog, Dunkers kulturhus
Kultur på recept

Malin Bennborn fortalte om sine oplevelser og erfaringen med Kultur På Recept siden 2009. Hun fortalte om, hvordan man ved hjælp af kunst og kultur kan få borgere tilbage på arbejdsmarkedet. Målgruppen var sygemeldte og/eller i risiko for langtidssygemeldinger. Patienter med smerter, let til moderat depression, angst og social isolation. Malin Bennborn lagde vægt på, at fokus kun var på det friske og raske.

Interventionen forløb over 10 uger med 10 deltagere pr. gruppe. De blev tilbudt 3 kulturaktiviteter om ugen hver især af en varighed svarende til 1 1/2 time. Undervejs var der møde med sundheds- og kulturkoordinatorer.

Resultater: øget selvfølelse, højere aktivitetsniveau, bedre socialt netværk, nye miljøer at besøge og finde sig hjemme i. Malin Bennborn forklarede at det initielt var svært at forklare deltagerne, hvad de ville få ud af det. Lige så stille gik det op for deltagerne, at det havde stor betydning at komme ud. At passe en tid. En

gruppe der venter på én. Det var vigtigt at man kom. Hvis man ikke kom, var man savnet.

Dernæst et praksiseksempel om det faktum at flere deltagere selv ville vælge ud blandt kulturaktiviteterne. En deltager ville så gerne selv vælge selv, men indså til sidst at blandingen var god og at det at prøve noget nyt var et væsentligt element.

Blandt de tilbudte aktiviteter var udstillinger, tur til Sofiero, biblioteket, koncerthuset, se musikere øve sig og at lære at spille på et instrument (ukulele) Malin Bennborn påpegede, at der ikke er tale om en mirakelkur, hvor alt pludselig er let, men tiden til at tale med andre, danne nye relationer og dele kulturelle oplevelser er meget essentielt. Det er blandingen af kulturaktiviteterne, samtalerne og det sociale, der er væsentligt. Afslutningsvis nævntes det, at der nu pågår forskning i Kultur På Recept.

INDLÆG 3:

Charlotte Alheim, Frederiksdal museer och trädgårdar, Helsingborg:
Minnesbank för dementa

Fra projekt til permanent samarbejde. Et samarbejde mellem Fredriksdal museer och trädgårdar og Helsingborgs kommunale plejehjem.

Kort introduktion af Fredriksdal

Fredriksdal museer och trädgårdar er en frilandsmuseum med botaniske haver på 36 hektar.

På Fredriksdal arbejdes der for at bevare og videregive Skånes natur- og kulturhistorie.

Der er: en botanisk have, en gård med landracedyr, dyrkning af frugt og grønt, en rosenhave, et landsted, flyttede gårde og bygninger og interiører fra både land og by.

Samarbejde mellem Fredriksdal og Vård- och omsorgsförvaltningen.

I forbindelse med Region Skånes satsning på *Kultur för äldre* fik Vård- och Omsorgsförvaltningen i Helsingborg i samarbejde med Fredriksdal museer och trädgårdar bevilget to projekter: Stimuler alle sanser, projektperiode 2013/14 og Minnesbanken (Hukommelsesbanken) projektperiode 2014/15

Projektet var struktureret som følger:

Fredriksdal organiserede aktiviteter med forskellige temaer i den botaniske have og de kulturelle og historiske interiører på Fredriksdal. Valget af temaer var baseret på årstider, traditioner og deltagernes interesser og evner.

Sundhed og Omsorgs udviklingsafdeling inddrog og informerede om projektet og dets betydning for ledere og medarbejdergrupper på plejehjem og til beboerråd.

- 9 plejehjem deltog
- 8-9 temaer / år, et tema om måneden
- En morgengruppe og en eftermiddagsgruppe
- 8 deltagere (ældre) + 4-6 sundhedspersonale pr. gruppe
- 2 repræsentanter fra Fredriksdal pr. gang

- 90 minutter pr gang
- Hver session sluttede med forfriskninger

Succesfaktorer

- Inddrag sundhedspersonale fra start til slut
- Projektet hvilede på eksisterende tilbud og kompetencer
- Aktiviteterne udgik fra deltagernes forudsætninger
- At de maksimerede antallet af deltagere til 8 personer
- Co-creation - de ældre er aktive i form af at fortælle, synge eller udføre nogle håndværk
- indsats fra alle
- Projekterne opfyldte Sundheds- og omsorgsforvaltningens mål: At tilbyde sociale aktiviteter af individuel karakter.

Designet var stort set ens i begge projekter med den forskel, at de nedskrev de ældres historier og minder fra det andet projekt, Minnesbanken. Disse erindringer er blevet indsamlet i brochurer som er fordelt ud til plejehjem i Helsingborg.

Evalueringerne af plejepersonalet og de ældre viste, at projekterne har bidraget til at de ældre har oplevet øget livskvalitet. De ældre og plejepersonalet har fået nye samtaleemner. Nogle temaer har personalet videregivet til andre ældre på andre plejehjem.

Fra og med 2016 er samarbejdet mellem Fredriksdal og sundhedsplejen blevet permanent. Fredriksdal arrangerer et tema om måneden for en formiddagsgruppe, og en eftermiddagsgruppe, med 8 ældre med plejepersonale pr gang, 9 plejehjem deltager.

Konferencedeltagerne kørte derefter med veteranbusser til Louisiana for de to næste indlæg og for at se udstillingen om Poul Gernes

INDLÆG 4, på Louisiana:

Uffe Juul Jensen, Professor i filosofi, Centerleder ved Center for humanistisk sundhedsforskning (Sundhed, Menneske og Kultur) Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet.

Velfærdsstaten på museum?

Uffe Juul Jensen tog udgangspunkt i at det medicinske hegemoni – lægestanden – er udfordret som aldrig før. Sundhedsbegrebet er meget mere komplekst end sygdomsbegrebet, hvorfor den patogenetiske tilgang som tradition er udfordret. Velfærdsstaten og sundhedssystemet har understøttet en betydelig specialisering og ekspertstyring. Medicinen, dens fagtraditioner og videnskabsteoretiske idealer har domineret diagnostik, behandling og rehabilitering. Velfærdsstatens sundhedsvæsen er altså præget af en stærk ekspertstyring, specialisering, professionalisering, af-personalisering, dekontekstualisering og individualisering.

Det er i en tid med fokus på evidensbaseret, biomarkører og DNA-profiler at kulturelle initiativer som sundhedsfremme skal finde sit leje. Kulturelle initiativer som udfoldes i relationelle, mellem menneskelige og tværprofessionelle sammenhænge. Det rejste flere spørgsmål end svar: "Hvad betyder initiativer for at styrke kulturelle perspektiver og praksisser for håndtering af sundhed og sygdom i fremtiden? Er en ny forståelse af sundhed og sygdom på vej? Hvad betyder initiativerne for sundhedsvæsenets etablerede institutioner og for vores forståelse af sundhedsfaglig professionalisme? Vil initiativerne kunne bidrage til at fremme målet om lighed i sundhed? Vil en kulturel vending i sundhedspraksis 1) kunne medvirke til at løse ulighedspøblematikken på sundhedsområdet? Og vil prisen være kulturprofessionel paternalisme? 2) kunne medvirke til at løse ulighedspøblematikken på kulturområdet (hvis kultur er sund, så giv det til de syge)? Og vil prisen være en de-professionalisering af sundhedspraksis?"

INDLÆG 5, på Louisiana:

Line Ali Chayder, Projektleder, Louisiana

Flygtningebørn på Louisiana

Med kunsten som rejsekammerat - Oplevelse, fordybelse og visualisering.

Siden 2006 har Louisiana inviteret flygtningebørn fra Røde Kors til undervisningsforløb på museet.

Line Ali Chayder fortalte om undervisnings- og forskningsprojektet "Med Kunsten som rejsekammerat" på Louisiana for flygtningebørn og unge fra Røde Kors skoler. I særligt tilrettelagte undervisningsforløb besøger de unge museet med deres lærere, for at opleve kunsten sammen og fordybe sig i dens metoder. Formålet er at skabe gode oplevelser, der styrker de unge socialt og sprogligt og bringer deres egne refleksioner i spil. Hver gruppe besøger Louisiana 6-7 gange, hvor de oplever og taler om kunsten og selv arbejder kreativt. De koncentrerede museumsbesøg understøttes med konkrete opgaver på skolen, hvor forløbets temaer foldes ud. Opgaverne er inspireret af de emner og teknikker, børnene skifter bekendtskab med på museet. Undervejs samler eleverne indtryk og tanker i en logbog og arbejder frem mod en fælles udstilling i deres klasse. I projektets begyndelse var børnene ofte fra 7-12 år, men gennem de senere år har Louisiana primært arbejdet med uledsagede flygtningebørn på 15-18 år. Gennem mødet med kunsten får børnene støtte til udviklingen af deres sproglige færdigheder og koncentrationsevner. Og på museet får de unge mulighed for at træde ind i nye roller, der fokuserer på ressourcer fremfor begrænsninger. At give de unge mulighed for at styrke deres sociale netværk via opgaver, som lægger op til samarbejde og udveksling, er en vigtig komponent i undervisningsforløbet. Projektets grundide: at mødes omkring kunsten, er i efteråret 2015 udvidet til også at omfatte møder mellem danske gymnasieelever og unge flygtninge.

DAG 2

INDLÆG 6:

Søren Martinsen, billedkunstner.

Refleksioner omkring kunstens rolle i offentlige institutioner

Søren Martinsen arbejder med maleri, videokunst og andre medier med store udstillinger på bl.a. Statens Museum for Kunst X-rum, Trapholt og Rønnebæksholm. Han beskæftiger sig med eksperimenterende landskabsmaleri og har udført en totaludsmykning på flere tusind kvadratmeter på plejeboligerne Hedevej i Risskov. Erfaringer herfra dannede ramme og udgangspunkt for refleksioner omkring kunstens rolle i offentlige institutions-udsmykninger og mødet med brugerne i processen.

Søren Martinsen fortalte om udfordringerne med udsmykningen af plejeboligerne og samarbejdet med de pårørende og mødet med ønsket om at kunsten skulle have en konkret funktion: den skulle være 'helende'. Ønsket var at kunsten var centreret om landskaber. Det skulle være genkendeligt. Søren Martinsen dannede herudfra 5 temaer: marken, heden, søen, engen, stranden, med tydelige referencer til naturen omkring plejeboligerne. Yderligere krav var, at det skulle være figurativt, klare farver og at der skulle males direkte på væggen. Søren Martinsen forklarede, at han arbejdede med farvesætninger, der indtænkte at man bedre kan orientere sig i bygningen.

Søren Martinsen fortalte, hvordan han havde arbejdet fuld tid et helt år med 8 assistenter for at fuldføre den store opgave. Han reflekterede over hvordan inaktiviteten på stedet havde påvirket ham. Han oplevede, at de ældre blev 'parkeret' på stedet som var det en opbevaringsplads. Og han havde kvaler omkring – qua sin rolle som kunstner på stedet - at være en del af det han oplevede som en dehumanisering. Han reflekterede over sin tvivl i forhold til hvorvidt hans tilstedeværelse over et helt år var med til at stresser beboerne og personalet og spurgte: "Skal kunsten have et moralsk ansvar?" Søren Martinsen rådede afslutningsvis til, at man drager kunsten – arkitekter og kunstnere – ind på et meget tidligt tidspunkt. Og var skeptisk overfor såkaldt 'evidensbaseret kunst' – som han opfatter som laveste fællesnævner.

INDLÆG 7:

Iben Overgaard, mag.art et mmu. kunsthistorie, Konsulent
Storm P. og mental sundhed

Iben Overgaard fortalte om, hvordan Storm P. Museet har anvendt museets rum, viden og samlinger med et socialt sigte og interventioner, der forener kunst og

mental sundhed. Udgangspunktet var, hvordan museet kunne blive mere tilgængeligt.

Konkret har der været tale om et samarbejde med 1) distriktspsykiatrien og 2) ældreplejen.

1) Psykisk sårbare arbejdede med en kunslærer. Storm P. Museet havde forestillet sig at udbyttet ville være, at deres stemme har en værdi. Det viste sig, at fokus på tegning og malerier betød, at de kunne deltage med deres lidelser og være dem de var og dog at deres lidelser ikke var et issue. De der havde lyst kunne komme i praktik på museet . 1 person blev færdig med kunsthistorie efter 20 år. En anden kom i arbejde. De 2 andre oplevede markant bedring i deres tilstand og situation. Alle oplevede at kunne mestre hverdagen bedre. Og at de fik et bedre afsæt for deres liv.

2) Først forsøgte man rekruttering af ensomme ældre igennem egen læge, hvilket måtte opgives. Dernæst fik man rekrutteret de ældre igennem de opsøgende 75+ hjemmebesøg. Der blev dækket op med porcelæn kaffe og kage. Og der blev ført samtaler om samlingen – hvor de ældre kunne bidrage med mange værdifulde detaljer og betragtninger. Det blev til erindringshæftet "Husker du?" (som kan findes på museets hjemmeside). Iben Overgaard fortalte, hvor betydningsbærende det var for de ældre at sidde i selve samlingen

Iben Overgaard fortalte afslutningsvis om "Cykling Uden Alder" der startede i Nakskov og nu har bredt sig til 40 af landets kommuner. Et projekt der ved hjælp af cykel rickshaws og frivillige cyklister giver ældre medborgere mulighed for at komme ud og få vind i håret og opleve byen og naturen på nært hold fra cykelstien og ved at give dem lyst og mulighed for at fortælle deres livshistorie i de omgivelser, hvor de har levet deres liv. Derved forbliver de en aktiv del af fællesskabet og nærmiljøet.

Det kræver tid, men det er enkelt, konkluderede Iben Overgaard.

INDLÆG 8:

Henning Lindberg, afdelingsleder, Levende Museum og Erindringsformidlingen, Den Gamle By
Glemmer du, så husker jeg det ord for ord

Henning Lindberg fortalte om et nyt museumspædagogisk tiltag for ældre ramt af demens. Den Gamle By, Danmark, har gennem en årrække arbejdet målrettet mod at udvikle nye tiltag for ældre og ældre ramt af demens. Bl.a. gennem indretning af en særlig erindringslejlighed – indrettet som i 1950'erne. Henning Lindberg præsenterede disse tiltag ved hjælp af en række beskrivelser, teoretiske overvejelser og praksisoplevelser. Henning Lindberg fortalte om projektets tilblivelse, udfordringer og startvanskeligheder. Rekruttering af de ældre var initialt svært, da plejepersonalet på plejecentrene ikke mente, at deres beboere kunne magte så meget. Det har vist sig at de kan

meget mere end plejepersonalet forventede. Der var flere eksempler på, hvordan de demenslidende bidrog med ny viden i form af gamle, glemte husråd til museet, herunder hvordan man støvsugede et væg-til-væg tæppe uden en støvsuger – nemlig med hvidkål! Og hvordan en hårnål placeret i en petroleumslampe forebygger brud på lampen. Projektet er blevet så stor en succes at Aarhus Kommune køber 50 forløb om året. 1500 ældre og 1500 SOSU-assistenten kommer igennem årligt.

INDLÆG 9:

Karin Hindfelt, Intendent Kulturen og Aila Peterson, Intendent Malmö Museer

Flyktingdokumentation – ett samarbetsprojekt för framtiden.

Flyktingdokumentation er et samarbejdsprojekt mellem tre regionale museer i Skåne: Regionmuseet Kristianstad, Malmö Museer, Kulturen i Lund og Lunds universitet, Institutionen för kulturvetenskaper. Siden september 2015 har de samarbejdet omkring en langsigtet dokumentation af flygtningestrømmen til Sverige og af integrationsprocessen.

Karin og Aila fortalte om baggrunden for projektet og om den store og omfattende indsamling af tegninger, bamses, fortællinger, interviews, videoklip, tøj etc. Gennem det indsamlede materiale skal fremtiden kunne danne sig et billede af, hvad det vil sige at være flygtning, hvilke oplevelser de har haft og hvordan de har oplevet at komme til Sverige. Hvilke beretninger er der om flugten, modtagelsen og menneskers engagement? Hvilken rolle spiller de sociale medier som værktøj for mennesker på flugt og for dem der gerne vil hjælpe?

Der blev blandt andet delt historier om en familie fra Afghanistan og om svenskernes spontane og selvorganiserede tiltag.

INDLÆG 10:

Danielle Guldmann Sekwati, Mag.art. etnografi og socialantropologi
Projektkoordinator, Den Gamle By, Århus

Museets indvandrerlejligheder

Danielle Guldmann Sekwati præsenterede udstillingerne 'Et Somalisk Hjem' og 'Tyrkiske Gæstearbejderes Lejlighed', og fortalte om, hvordan processerne forud for udstillingerne havde været. Den ene var genereret af et ønske fra museet om at præsentere en bestemt gruppe (tyrkisk gæstearbejder-lejlighed). Den anden "Et Somalisk Hjem" var blevet til takket være en gruppe somaliske kvinders initiativ. De somaliske kvinder tog kontakt til Den Gamle By og insisterede på at være en del af Danmarks historie. De ønskede at skabe en udstilling om deres liv sammen med Den Gamle By.

Danielle Guldmann Sekwati understregede at der ikke var tale om integrationsprojekter, men om at vise diversitet i vores samfund. Hun fortalte om dialogen med de tyrkiske miljøer, hvor fx første kuld gæstearbejdere ikke

syntes, at det var relevant for dem. Børn og børnebørn af 1. Generation gæstearbejdere fandt det derimod meget relevant. Danielle beskrev udfordringer og fortalte om projekternes tilblivelse, herunder hvordan de somaliske kvinder var involveret i alle faser fra idé til resultat. De var også med i projektets styregruppe og fungerede desuden som kustoder.

INDLÆG 11:

Göran Larsson, Senior Advisor, Malmö Kulturforvaltning
Förstudie till demokrati- och migrationsmuseum i Malmö

Malmö har som by fået til opgave af Kulturdepartementet at gennemføre et forstudie om forudsætninger og muligheder for et nationalt demokrati- og migrationsmuseum i Malmö. Göran Larsson berørte de forskellige problemstillinger: Hvad kan museet være og for hvilken målgruppe? Hvordan skaber man et museum som *"berör, som synliggör, som ifrågasätter, som bjuder in, som utmanar, ger plats, låtar sig formes, som påverkar?"* Göran Larsson betonedede at det skulle være en ressource for andre museer.

INDLÆG 12:

Per Arnoldi afsluttede konferencen med en veloplagt causeren over emnet "Kultur og Livskvalitet". Vi kom vidt omkring med mange betragtninger og observationer krydret med masser af historier og anekdoter. Vi hørte om Arnoldis børnehavetid i Børnehuset Hjortøgade, hvor Asger Jorn og andre CoBrA-malere udsmykkede væggene og om hvorfor forstanderinden, ikke kunne sætte sine Jorn værker på auktion(!) Vi hørte om erfaringer med udsmykning af Vejle Sygehus og Kolding Plejehjem. Om at befri farverne og om refleksioner over skulpturer i det offentlige rum – Tegners Herakles og Hydraen på den ydre molefik et par borgerlige ord med på vejen, Elmgreen og Dragset's 'Han' foran Kulturværftet fløj heller ikke under Arnoldis radar og Hans Pauli Olsens hærdebrede værftsarbejdere foran indgangen til det gamle skibsværft kom vi også omkring. Arnoldi betragter kulturen som et puslespil. Således var oplægget også et spændende puslespil bestående af mange forskellige vinkler og indgange, refleksioner og historier.